

Gıda Günlüğü

Ziraat Yük. Müh. Gülgün AKBABA

SOĞUK BİR DOST :

BUZDOLABI

Süt, tereyağ, yumurta, balık, parça et, kıyma, sebze ve meyvelerimizi korurken kullandığımız en önemli mutfak aracımız buzdolabıdır. Çünkü buzdolabı yiyeceklerimizin kısa bir sürede bozulmasına neden olacak olan sıcaklığın, dolayısıyla da mikroorganizmaların faaliyetlerini engelleyen önemli bir araçtır. Buzdolaplarımızdan en üst düzeyde yararlanmak bunun için de nasıl kullanılacağını bilmek gereklidir. Bu amaçla Türk Standartları Enstitüsü'nün tüketici için hazırladığı bültenden yararlanarak buzdolabı hakkında detaylı bilgileri sizlere bu sayımızda aktaracağım.

BUZDOLABINIZ HAKKINDA ÖNCELİKLE BİLMENİZ GEREKEN PÜF NOKTALAR

• Buzdolapları kuru ve serin bir yere konulmalıdır. Fırın, ocak, kalorifer gibi ısıtıcıların yanına veya yakınına yerleştirilmemelidir. Çünkü ısıtıcılara yakın olan buzdolabının çevresi ısınacak, dolap, soğutma işlemi için daha fazla elektrik enerjisi harcayacaktır.

• Buzdolabı içinin ısısını ayarlamak için kullanılan termostat ayarının sık sık değiştirilmemesi gereklidir. Buzdolabının kapısı sık sık açılmamalı ve uzun süre açık bırakılmamalıdır.

Unutmayalım, buzdolabı kapağının açılmasından sonraki ilk 30 saniye içinde, daha sonraki saniyelere oranla daha fazla elektrik enerjisi harcanmaktadır. Ayrıca açılıp kapama sırasında dolap ısısı yükseleceğinden, soğutma için gereğinden fazla enerji harcanacaktır.

• Buzdolabınızın buzluk kısmında çok sık buz toplaniyorsa, kapı çevresindeki lastik gevşek olabilir. Lastiğin gevşek olup olmadığını basit bir yöntemle tespit edebilirsiniz. Bir kâğıt parçasını buzdolabınızın kapısının arasına koyun ve dolabın kapısını kapatın. Daha sonra kâğıdı çekin; kâğıt zorlanmadan elinize geliyorsa, dolabınızın lastiği gevşek demektir. Önleminizi almanızı öneririz.

• Dolabınızın arkasındaki tel kafeste biriken tozları belirli aralıklarla temizleyiniz. Dolabınızın fişini prizden çektiikten sonra, tel kafesi elektrik süpürge-si veya süpürge ile süpürün. Süpürme sırasında boruyu zedeleyecek sert hareketlerden kaçınınız.

• Buzdolabınızı tıklım tıklım doldurmayın. Dolabın içinde hava sirkülasyonunun sağlanabilmesi için 5 cm kadar ara bırakın. Ayrıca dolabınızın raflarına örtü, kâğıt v.s. sermeyin. Bu durum soğutmanın yeterince olmamasına dolayısı ile enerji kaybına neden olur.

Bu ön bilgilerden sonra buzdolabının kullanılması hakkında bilgiler vermek istiyorum.

YİYECEKLERİNİZİ BUZDOLABINIZA YERLEŞTİRİRKEN DİKKAT ETMENİZ GEREKEN NOKTALAR

• Yiyecek maddelerinizi daima kapalı olarak dolaba yerleştirin. Aksi durumda koku yapar ve kururlar.

• Etlerinizi parçalara ayırıp, gevşek olarak sarın. Buzluğa yerleştirin. Meyve ve sebzelerinizi de ya plastik torbalarda ya da özel sebzelik bölümünde saklayın.

• Soğan, patates, kabuklu yiyecekler buzdolabında saklanmaz, ayrıca dolabınızı kirletebilecek olan yiyeceklerinizi temizledikten sonra dolabınıza yerleştiriniz.

• Buzdolabınızı hava hareketine engel olacak sıklıkta doldurmayın. Kapılar arasında en az 5 cm mesafe bırakın.

BUZDOLABINIZ NEDEN KOKU YAPAR?

• Yiyeceklerinizi, özellikle koku yapan yiyeceklerinizi dolaba üzeri açık olarak koymuşsanız,

• Dolap içinde kâğıt paketleri bırakmışsanız,

• Dolabınızın içini deterjanlı su ile silmiş ve iyice durulamamışsanız, buzdolabınız koku yapar. O halde,

• Kavun gibi kokulu yiyecekleri dolapta saklamamalı, ancak plastik bir torbaya koyarak dolapta saklamalıyız.

• Dolap daima temiz tutulmalı ve dolaba konulacak kaplar da temiz olmalıdır.

• Deterjanlı suyla yapılan temizlik işleminden sonra, durulama mutlaka yapılmalıdır.

• Dolapta hâlâ koku varsa, yani dolap içine koku sinmişse, içinde yemek sodası eritilmiş ılık suyla iyice temizlenmeli, aynı durum yine devam ediyorsa, dolabın bir köşesine bir parça mangal kömürü konulmalıdır.

BUZDOLABINIZIN BUZLARININ ÇÖZÜNDÜRÜLMESİ VE TEMİZLENMESİ

Buzdolabınızın buzlarını temizlemek için buzun kalınlığının 5-10 mm olmasını bekleyin. Ayrıca yaz aylarında bu işlemi daha sık yapın.

UZAY DA MI KİRLENİYOR?

Alman hükümetinin yaptırdığı bir araştırmaya göre, 50 yıl içinde Dünya çevresindeki yapay uydu ve uzay aracı artıkları o denli fazlalaşacak ki, uzayda zincirleme çarpışmalar meydana gelebilecek. Bu çarpışmalar sonucu oluşacak metal, cam, plâstik ve boya kırıntıları yüzünden, bundan sonraki birkaç yüzyılda uzay araştırmaları yapılamayacaktır.

Şu anda bilinen 7000 adet roket parçası veya eski uydu Dünya'nın çevresinde dönmektedir. Bunun yanında, 70.000 kadar da çapı 1 cm'den büyük parçacıkların varlığı tahmin edilmektedir. Bu parçacıklar devamlı bir şekilde birbirleriyle çarpışmakta ve daha küçük parçacıklar oluşmaktadır. Bu durumda, NASA'nın gelecekte yapmayı plânladığı uluslararası uzay istasyonunun da bir zirha ihtiyaç duyacağı bir gerçektir.

Federal Almanya Araştırma ve Teknoloji Bakanlığı, bu konuyu araştırmak üzere, Braunschweig Teknik Üniversitesi'nden sağladığı imkânlarla, Peter Eichler ve Dietrich Rex'i görevlendirdi. Eichler ve Rex, araştırma sonuçlarını, Uluslararası Uzay Federasyonu'nun Torremolinos'taki Ekim ayı oturumunda açıkladılar.

Onların bildirdiklerine göre, uzaydaki artıklar şimdikininki iki veya üç katına ulaşırsa, kritik kütle varılmış olacaktır.

Gelecekte uzay artıklarının ne oranda çoğalacağı, parçacıkların çarpışma sayısı, şu anda

uzayda bulunan artıklar gibi bazı bilinmeyen veriler, kesin bir analizi mümkün kılmamaktadır.

Eichler ve Rex'in yaptığı hesaplara göre, şu anda uzaydaki tehlikeli bir çarpışma ihtimali % 3,7'dir. Onların "tehlikeli" olarak nitelendirdikleri çarpışmalar, çarpışan cismin tamamen tahrip olduğu ve bu çarpışmayı devam ettirecek derecede kuvvetli parçaların olduğu çarpışmalardır.

Analizin sonuçlarına göre, tehlikeli olmayan bir çarpışmanın oluşma ihtimali de % 20'dir. Analizden anlaşıldığı üzere, uzayda şu anda bulunan artıklar, tehlikeli boyutlardaki çarpışmalara sebep olacak kadar fazla değildir.

Uzayda bulunan artıklar hakkında NASA'nın ve Avrupa Uzay Ajansı'nın verdiği rakamlara göre birtakım hesaplar yapan Eichler ve Rex, bundan sonraki ilk 20 ilâ 50 yılda tehlikeli çarpışmalar oluşabileceğini bulmuşlardır. Bu tehlikeli çarpışma ile ilgili diğer bir faktör ise, o anda uzayda bulunan artıkların maddelerin ne denli büyük olduğudur. Zira büyük artıklar, çarpışma neticesinde çok fazla sayıda daha ufak parçaya bölünmektedir.

Görevleri ve ömürleri bittiğinde, atmosfere giren uyduların ve roket parçalarının tasarımı, araştırmacılar tarafından getirilen öneriler arasındadır. Meselâ, Arianespace kuruluşu, yeni yapacakları Ariane V roketinin bir kısmını, görevi bittiğinde atmosfere girecek şekilde tasarlanmaktadır. Aynı zamanda, Braunschweig Uzay Uçuşları Enstitüsü, büyük parçaları kontrollü bir yolla atmosfere sokacak olan yeni bir yöntem geliştirmeye çalışıyorlar.

New Scientist'ten çev.: Serhan TÜRKYLMAZ

Buzdolabınız otomatikse, termostatın ortasındaki düğmeye basın. Buz eridikten sonra dolap otomatik olarak kendiliğinden çalışır. Dolabınız otomatik değilse, fişini prizden çekin, dolabın kapağını açın ve erimeyi çabuklaştırmak için buzluğa bir kap içerisine koyduğunuz sıcak suyu yerleştirin. Bu işlemi birkaç kez tekrarlayın. Erime bittikten sonra, buzluğun altındaki biriken suları dökün ve daha önce anlattığımız temizleme yönteminden sonra yumuşak bir bezle kurulaşın.

Erime sırasında kesinlikle buzları koparmak için sert ve keskin cisimler kullanmayın.

VE SON OLARAK DİKKAT!

• Buzdolaplarınızın fişini mutlaka topraklı prize takın.

• Dolabınızı yeni aldınız, evinize getiriyorsunuz veya yerini değiştirtmeniz gerektiği; işte bu sırada taşıma anında olanaklar ölçüsünde dolabı dik olarak taşıyın, asla yatay şekilde taşımayın.

• Buzdolabınızın termostatını en yüksek konuma aldığınızda, buzluk hariç diğer soğutma bölümlerinde suyu donduracak seviyede soğutma olmamalıdır. Eğer oluyorsa, dolapta fabrikasyon bir hata vardır.

• Dolabınızın buzluk kısmı en az -6°C'de soğutma yapmalıdır (Soğutma derecesi 0- +7°C arasındadır). Sıcaklıkları bu değerlerden fazla olan buzdolapları standarda uygun değildir. Önleminizi alın. Dolabınızı servisine gönderip gaz kaçağı olup olmadığını kontrol edin.

• TSE devlet garantisidir. Satın aldığınız ihtiyaçlarınızda TSE markasını arayınız.

**Çok bilmeli, az konuşmalı,
her soruya karşılık vermemeli.**

Martine Luther